

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYVE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére :
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szakosztálya által, március 4.—11. napjain Kolozsvárt rendezett I. erdélyi nemesített kukoricavetőmag- és burgonya-kiállítás és vásár március hó 4.-én megnyílik és nyitva lesz 11.-én estig a gazdaközönség számára. A kiállítás katalógusát az E. G. jelen számához csatoljuk.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1928. évi április hó 1.-én, virágvasárnap d. e. fél 11 órakor Kolozsvárt, az egyesület Attila-u. 10. sz. alatti székházában rendes évi közgyűlést tart, amelyre az egylet tagjait tisztelettel meghívom Kolozsvár, 1928 március hó 1.-én

Br. Jósika Gábor sk.
egyleti elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése.
3. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1927. évi működéséről.
4. Pénztári jelentés a zárszámadásokról és ezzel kapcsolatban az 1928. évi költség-előirányzat megállapítása.
5. Esetleges indítványok.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya Kolozsvárt, 1928. évi március hó 17. napján d. u. 4 órakor az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja Kolozsvárt, 1928. március 1.-én

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

- Jelentés a gabonaneműek osztályozásáról készített törvényjavaslatról.
C. F. R. átirata az állatok és a gazd. termények fuvardíja tárgyában.
A barcasági tanulmányut ügye.
A németországi tanulmányut ügye.
A Növényterm. sz. o. jelentése a kukorica- és burgonya-kiállításról.
A Növ.-term. sz. o. jelentése a traktor bemutatóról.
Cukorrépa termelési sz. o. jelentése.
Géposztály jelentése.
Biztosítási osztály jelentése működéséről.
Kolozsmegyei osztály alakításáról szóló jelentés.
Dohánytermelői sz. o. alakításáról szóló jelentés.
Erd. Kertészeti Egyesület alakításáról jelentés.
Egyleti adóügyekről jelentés.
Vándortanító alkalmazásának ügye.
Ülés napjáig beérkező tárgyak.
Esetleges indítványok.

Értesítés a traktor és fogatos eke-bemutató elmaradásáról.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya a március hó 11.-re tervezett traktor és fogatos ekebemutatót a tartós hideg időjárás miatt kénytelen volt későbbi időpontra elhalasztani. A mai rendellenes időjárás mellett, amikor még — 10—14° C-ra lehül éjjelenként a levegő, nem remélhető, hogy rövidesen felenged a talaj és a szántógépek normális viszonyok között bemutatathatók lesznek. — A Szakosztály ezért a most 11.-ről elmaradó bemutatót április hó 1.-én fogja megtartani, amiről még az E. G. legközelebbi számában, valamint a napisajtó útján is tájékoztatni fogja az érdekelt gazdaközönséget.

Kolozsvárt, 1928. február hó 29.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztályának Elnöksége.

Erdély tengeri termelése.

(Az Erdélyi Gazdasági Egylet kukoricakiállítására.)

Irta: Dr. Szász Ferenc.

(Folytatás)

A lófogó és közönséges tengerik bírálatá specielis erdélyi szempontokból.

A lófogó tengerik elterjedésének egyik legnagyobb akadályja az a közvélemény, hogy késői érésűek és így Erdély zordabb klímája alatt nem képesek beérni. Ez általánosságban nem állja meg a helyét!

A fentebb elmondottakon kívül azt is hangoztatják, hogy a kereskedő nem szereti a lófogó tengerit, illetőleg a közönség a keményszemű tengeriket veszi legszívesebben.

Tagadhatatlan, hogy a keményszemű tengeri jobb és kiadósabb lisztet ad mint a mit ad a Csinkántinó, amelynek lisztje kiváló emberi táplálkozás céljaira. Más részről épen az alak következménye az, hogy a lófogó tengeriknek látszólag több korpája van. Nem szabad azonban elhírtelenkedve bírálunk, mert a bővebb termés kamatos-kamataival kipótolja az esetleges olcsóbb árat.

Azért kell írnom „eselleges”, mert máma már a kereskedők annyira hozzá szoktak az ó-királyságbeli lófogó tengerihez, hogy a lófogó tengerik vásárlásánál eszükbe sem jut a fajta bírálat. Egyáltalában a tengeri iránt támasztott kereskedelmi igények manapság a jó, egészséges áru fogalmánál véget érnek és fajták szerinti jelentősebb árdifferenciák a piacon nem léteznek. 5—10 Leu differencia mázsánként — úgy gondolom — számításba nem jöhet, pláne ha az illető lófogó tengeri 20—24%-al nagyobb termést adott, mint a közönséges tengeri. De meg erre az árdifferenciára valljuk be őszintén, sor sem igen kerül.

Baj az, hogy a nemes lófogó tengerik épen nálunk Erdélyben elterjedve nincsenek. Kevés helyen termelték régében a Préri királynőjét, illetve Bánkúti tengerit, amelyek erdélyi viszonyaink között a legmegfelelőbb lófogó tengerik voltak, de nemesítésükkel csak szörványosan foglalkoztak, az idegen mag iránt pedig bizonyos tartozkodással viseltetnek a gazdák, egészen helyesen.

Nem szabad elfelednünk, hogy a klíma iránt rendkívül érzékeny tengerinél, fokozottabb mértékben lépnek fel azok a káros tulajdonságok, amelyeket más nemesített vetőmagvainknál is tapasztaltunk.

Hány gazda járta meg idegenből hozott vetőmagvakkal? Ha csak arra emlékezem vissza, hogy a Székács-féle buzával való kísérletezés kezdő stádiumában mennyi keserű csalódás érte — téli kifagyások következtében — a gazdákat, igazat kell adnunk a tulajdonságosan óvatosoknak.

Másrésztől nem szabad ezért a másik szélsőségbe esnünk, hiszen a Székács buza is valóságos áldással nőtte ki magát Erdélyben, holott az Alföldről került hozzánk!

Mindég a termelési eljárások helyes kritikája adja az igazi eredményeket, ezért a lófogó tengerik termelésének felkarolása Erdélyben indokolt.

Végül, hogy még jobban alátámasszuk ezt az irányelvet, illetve a felfogás helyességét teljesen igazoljuk, ne feledjük el, hogy a látszólag jó minőségű liszt sem mindig a legjobb, ha kémiai analízis alá kerül.

Sokan vannak, akik étkezésre csak a közönséges tengerikből származó lisztet használják fel s ha fizikai tulajdonságaiban a liszt indokolttá is teszi ezt az eljárást, ime mit mutat az analízis:

MINERVA

Vezérképviselők:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvessz.

Képviselők: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Főképviselők:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselő:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

Közönséges tengeri		Lófogú	
tartalom	% százalék	tartalom	% százalék
Viz	10'60	Viz	10'20
Szénhidrát	70'30	Szénhidrát	70'00
Protein	10'70	Protein	11'60
Olaj	4'80	Olaj	5'20
Rostosanyag	1'80	Rostosanyag	1'60
Hamu	1'80	Hamu	1'40
	100'00		100'00

Ha ezt az analízist tekintetbe vesszük, azt kell mondanunk, hogy a tápértéket tekintve a lófogú tengeri a közönséges tengeri elé sorol, tehát úgy emberi, mint állati táplálékra megfelelőbb mint a közönséges. Erre nézve Amerikában hizlalási próbákat is végeztek, amelyeknél kiderült, hogy 100 kg. súly szaporulat produkálásához kellett

Lófogú tengeri — — 463'5 kg.

Közönséges tengeri — 510'0 "

Ezért ne idegenkedjünk a lófogú tengeriktől, viszont a vetőmag származását illetőleg legyünk a végtelékig kritikusok és a termelést *kezdjük meg kísérlet formájában*, ne hogy egy esztendő szomorú vége örökre elvegye kedvünket a lófogú tengeri termelésétől.

Nem volna teljes a kép, ha felemlítetlenül hagynám, hogy a törpe és kis birtokosok, — de sajnos nagyobb birtokosoknál is alig találunk ma már tiszta magvakat. Egész vidékeket elárasztott ujabban a regáti származású lófogú tengeri, ennek legfőbb oka *az agrárreformban keresendő*. Erdély, különösen román népe, a részébe kivett tengeri földekből nyerte kenyerét. Ma az uradalmi, jól művelt földek megfogytak és a kapával, vagy két gyenge tehencskével szántott 1 holdas parcellák a termelési költség fedezésére szolgáló tengerit sem termik meg. Így Erdély tengeri szükségletét a regáti hozott lófogú tengerik fedezik, amelyeket takarmányozásra és étkezésre használnak fel. Természetes, hogy ez a tengeri (különösen igen szűk esztendőkből) vetésre is kerül és részint utántermelés, vagy elkorcsosító hatása folytán, ma Erdély tengeri termelésének egyik legnagyobb veszedelmét képezi. *Igen nagy erkölcsi kár származik abból, hogy akinek ilyen tengerije termelt, (helyesebben: nem termelt), az örökre elveszíti kedvét attól, hogy lófogú tengerikkel kísérletezzék*. Pedig a dolognak igen természetes magyarázata az, hogy a regáti, lényegesen enyhébb klímához és kövérebb földekhez szokott tengeri nálunk nem is fejlődhetik úgy mint eredeti termőhelyén. Bármennyire is szomorú a regáti lófogú tengeri térhódítása, elsősorban ez fogja azt eredményezni, hogy Erdély gazdái rátérnek majd egy nemesített, kellő tulajdonságokkal bíró lófogú tengeri termelésére. A tengeri vetőmagvak terén, hogy úgy mondjam, az anarchia elérte a legfelső lépcsőt és most már sürgősen kell cselekednünk!

Ahol lehet, meg kell menteni a régi, kipróbált tengeriket! *Székely, Ugron, Lészay, Lapusnyaki, Bánkúti, Préri* tengeriket nem szabad elveszni hagynunk, hanem ujabban, a legutolsó évek tapasztalataira alapított nemesítési eljárásnak kell őket alávetni. Emellett pedig késelem nélkül hozzá kell fognunk az ujabban, bőven termő lófogú fajták termeléséhez, ott ahol lehet a legmodernebb művelési eljárásokkal, hogy a jövedelmezőséget a lehetőség felső-határáig fokozzuk.

A nemesített tengeri fajták termelésének mai helyzete Erdélyben.

Speciális erdélyi viszonyaink között azt a fajtát kell legtöbbre becsülnünk, amelynek előállítását itt nálunk történt és amely a gyakor-

lati termelések rendjén bevált, kísérleti, gyermek korát túlélt. Másrészt a kor haladó szellemét nem feledve, az ujabban és ujabban megjelentését sem szabad ridegen fogadnunk, még ha más helyről is kerültek hozzánk.

Mielőtt egy-két ujabban bevált és felkarolt tengeriről megemlékeznék, még egyszer vissza kell térnem a részes tengeri termelés problémájára. Hogy valahol a tengeri részes művelését abbahagyva, a gazda modernebb és megfelelőbb termelési technikával művelje a tengerit, ennek sehol sincs akadályja ott, ahol a ceruza és papír (közép terméseket, árakat és napszám béreket véve fel,) a házi művelés javára billenti a mérleget. Ezt a számítást azonban nagyon pontosan kell elvégezni és könnyen el is végezhető bárhol a helyi viszonyok tekintetbe vételével. Ahol sik, jó erőben levő, nem tulságosan kötött szántók állanak rendelkezésre és a klimatikus viszonyok is megfelelőek, ott a tengeri fogatos művelésére kell áttérni. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy *kedvező klimatikus viszonyok mellett*. Mi türes-tagadás, ma még nincs olyan korai tengerink, amely egész Erdélyben minden vidéken feltétlenül beérnek. Helyesebben Erdélynek nagyon sok olyan vidéken termelnek tengerit, ahol a tengeri csak igen kedvező körülmények között érik be.

Az Erdélyben termelt tengeri féleségek közül nem a Maros völgye, hanem a Székelyföld s más hidegebb részek kell kiválasszák a termelendő féleséget. Ez a féleség aztán a Marosmentén mindig, máshelyen pedig 70—80 %-os biztonsággal fog beérni. Vagy pedig kísérletezzünk két féle tengerivel? Ezt semmiképpen sem lehet ajánlani. Jöhetnek olyan évek, hogy a zordabb vidékek magva egyáltalában nem érik be, akkor megint az lesz a helyzet, hogy ezek a vidékek mag nélkül maradnak és termelni fogják a melegebb vidékekről származó magot. *Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy Erdély klimatikus viszonyai a megválasztandó tengeriféleséget illetőleg elhatározó fontossággal kell bírjanak*. Egy egészen biztosan beérő tengerinek az intenzív művelése elé már sokkal kevesebb akadály gördül, mint egy bizonytalanul beérőnek.

Nem lehet célunk a tengeri művelés modern fogásait egészen részletesen ismertetni, azonban mégis rá kell egy olyan általános hibára mutatnunk, amelyet már sokan megirtak, de kevesen hallgattak meg és ezért bármennyire is elcsépelet téma — mégis aktuális.

Ez a tengeri második kapálásakor szokásos töltőgetés. Ahol részes művelésben termelik a tengerit, ott ezen változtatni nagyon nehéz, csaknem a lehetetlenséggel határos. Mégis arra kell azonban törekednünk, hogy ezt a minden tekintetben káros művelési módot irtjuk ki.

A tengerinek Hermann rendszerrel való művelése terén Erdélyben sokan szép sikereket értek el. 30 mázsán felüli átlag terméseket mutattak fel az ujabban időkben gróf Teleki Domokos Gernyeszeg, Lázár Simon keresztési gazdasága, Takácsy Miklós Tövisgyházán és még igen sokan.

Kérdés most már az, hogy milyen nemesített tengerit termeljünk Erdélyben? Erdély zordabb klímájú helyeire a lófogú tengerik közül nem lehet még egyiket sem nyugodt lélekkel ajánlani.

I az ugyan, hogy a „Bánkúti“ végzett kísérletek már évtizedekkel ezelőtt szép sikerekkel kecsegtettek. Az is tagadhatatlan, hogy a Préri királynőjének korai változata elég jól beéri Erdély zordabb vidékein is. Az 1927-es év nem volt valami kedvező a tengerire nézve,

ennek dacára Kolozsvár mellett, tehát elég hideg helyen, — a május tizedikén vetett és állandóan elkésve megkapált Préri tengeri 50 százalékosan beért.

A Fleischmann-féle tengerivel végzett termelési kísérletek is a legszebb reményekre jogosítanak fel. Erről a tengeriről a tordakeresztesi Lázár gazdaság igen elismerőleg nyilatkozott, de szükséges volna az, hogy Erdély több vidékén fogjanak neki a Fleischmann-féle tengeri termelésének, esetleg vidékenkénti klímához való szoktatásához, (hogy ne mondjuk; *nemesítéséhez*); utalhatok ehelyen még Kubick Ferenc kísérleteire is (Erdélyi Gazda 1927. 52. szám), amelyek szintén sok tanulságos dolgot tárnak elénk.

Ugyancsak itt kell megemlítenem atyámnak; Szász Istvánnak Novoly—Novoiu községben (Kolozs-vármegye) végzett kísérletét is, amely a Fleischmann-féle tengerire nézve igen kedvező. Megjegyzendő, hogy az 1927. évi abnormálisan száraz időjárás, de még a késői vetés is okai annak, hogy az eredmény nem nevezhető reálisnak, mert rendes körülmények között feltétlenül jobb lett volna. Párhuzamosan a Sámánja féle tengerivel is folyt kísérlet, amelynek szintén igen érdekesek az eredményei. A kísérlet pontos adatait az alábbiakban közlöm:

Talajelőkészítés: 1926 őszén szántás, 1927 tavaszán tárcsázás.

Vetés: A vetőmag kései megérkezése miatt csak május hó 7-én és 9-én volt meg-ejthető, vetőgéppel 80 cm. sortávolságra.

Művelés: Kikelés után 10—10 napi időközben kétszeri fogasolás, azután kétszeri kapálás.

Szedés: Mind a két fajta október végén érett be, a Sámánja-féle pár nappal megelőzte a Fleischmann féléét.

Termés eredmény: Fleischmann-féléből kat. holdanként 15 q., Sámánja féléből 13 q. szemes tengeri.

A régi gazdasági tengeri átlagtermése kat. holdanként 9 q. volt.

A vetőmag az E. G. E. útján volt beszerezve.

Az eddigiekből kitűnik, hogy Erdély gazdaközönségének sürgősen kell tennie valamit abban a tekintetben, hogy egy megfelelő bő termő, korai érésű tengerihez juthasson. Erre az eddigi tapasztalatok szerint csak egy olyan tengeri való, amelyiket itt: Erdélyben nemesítették. Minden más helyen nemesített tengerit azzal a rezerváltsággal kell fogadnunk, amelyet a józan ész diktál. Ez nem azt jelenti, hogy azokkal termelési kísérleteket ne végezzünk, hanem azt, hogy velük a nagybani termelésre csak akkor térjünk át, mikor bebizonyították, hogy Erdély zordabb klímája alatt is képesek beérni. Erdélyben csak a korai érésű, nem kényes tengeri fajtáknak és féleségeknek van jövője!

Még egy dolgot figyelembe kell vennünk. A tengeri beporozódása olyan természetű, hogy több fajta termelésének csak egy gazdaságban, de rendszerint egy faluban is lassacskán elkorcsosodásokat eredményezhet. Ezért, ha már egyszer a megfelelő, nemes fajtához hozzájutottunk nem tartom célravezetőnek más fajtáknak a párhuzamos termelését, mert ez sok bosszuságnak és kellemetlenségnek válhatik kuforrásává.

Tengeri nemesítések Erdélyben.

Mielőtt erre a nagyon fontos kérdésre térnénk, nem lesz érdektelen ismertetnem azokat a fogásokat, amelyeket Amerikában, a ten-

Gyümölcsfák

kártevőinek elpusztítására
permetezzünk mindjárt
rügyfakadás előtt

Avenarius-féle

DENDRINEL

s biztosítjuk az eredményt
használatával.

Kérjen ismertetőket:
MOSKOVITS IPARTELEPEK R.-T.
vegyészeti gyára
Oradea, Calea Victoriei 62.

geri őshazájában, használnak fel a tengeri nemesítésénél, amint azt Cselley László a Köztelek 23-ik évfolyamának 26-ik számában leírja.

A következőkben oly amerikai nemesítő eljárásokat fogok ismertetni, melyeknek lényege ugyan szintén a tömegkiválasztás, de ennek főbb hibái nélkül. Williams (Wooster, Ohio állam) határozott világos színű, hosszú, nehéz, nagykerületű, hengeres alakú, jól benőtt csöveket választ ki, emellett megkívánja, hogy egyenlő számú magorok legyen, ezek egyenes irányban haladjanak, a magok egyforma nagyságúak és alakúak legyenek, tömötten egy sikkban üljenek. A mag és csutka közt lévő arányra nem sokat ad. Minden egyes cső magmennyiségének felét (a magorok irányában felelve) tavasszal külön-külön veti egymásmelletti sorokba; minden sorba 50 fészék s ezekbe 4—5 mag jön, de csak 3 tövet hagy meg. Minden csőnek két sor ivadéka van, 1 a sorozat elején s 1 az ellenkező oldalán, minden hatodik sorba az összes elvetendő cső magjának keveréke jön, ami az egyes sorok terméseinek összehasonlítására s a talaj különbségek okozta eltérések feltüntetésére szolgál. A másik fél magmennyiséget a csutkán hagyja s megjelölve elteszi. A nyár folyamán jegyzeteket készít a sorok fejlődéséről, a levelek alakjáról és mennyiségéről, a fattyadzó, meddő és satnya tövek számáról, a növények magasságáról, a kipusztult és kidőlt tövek számáról, az érés idejéről. Meghatározza a learatott tövek és csövek számát, mennyit termett 1 növény, mennyi a kereskedelmi áru s mennyi a selejtanyag. A sorokat aztán terméseredményeik szerint osztályozza. A legbővebb termést adó sorok legszebb csöveit külön törli s magtermésük felét a következő évben elveti. Ugyanakkor kerül elvetésre a bevált sorok eredeti anyacsövének megőrzött magja; minden cső magját most is külön sorokba veti, de az előző évi terméseredményeik sorrendjében s a beltenyésztés elkerülése miatt minden második sor növényeinek cimerét levágja; ezen felül a legszebb sorok 2 legjobb növénye közt mesterséges megtermékenyítést hoz létre. A mesterséges megtermékenyítést úgy hajtják végre, hogy még a haj megjelenése előtt az anyának szánt tö csöveit pergamenzacskóval leborítják, a haj megjelenése után arra az apának szánt tö virágporát 3—4-szer ismételve ecsettel ráviszik.

A mesterséges megtermékenyítésből származó csövek magjait egymástól elkülönítve tenyészágakba veti s a tenyészágak minden második sorának lecimerezése által természetes idegen beporzást idéz elő. A levágott cimerű tövek termését elszaporítja. Ezzel egy tenyésztés befejeződik, de részben új kiválasztás, részben a bevált anyacsövek első termésének hasonló kezelésével évenként új tenyésztés indul meg s így a tenyésztés mindig minden fokozatban megvan.

Williams eljárásával lényegileg azonos Funk (Bloomington) nemesítő módszere. Az első kiválasztás 1000 csővel indul meg s fél magmennyiségüket 1—1 sorba veti, minden ötödik sorba az összes csövek magjából való keverék kerül. Az ekkor legjobbnak mutatkozó 100 sor anyacsövein maradt magot újra elveti terméseredményeik sorrendjében egymásmelletti sorokba s a beltenyésztés elkerülése végett az egyik sornak alsó, a mellette lévőnek felső felében álló növények cimerét levágja. Emellett a 100 sor legszebb 2—2 növénye között mesterséges megtermékenyítést végez, soronként legalább tíz növényen. Az így nyert 1000 legjobb cső magja a következő évben egymástól elkülönített parcellákra kerül; 1—1 parcellára 2 cső magját veti, váltakozó sorokban s az egyik cső összes ivadékait lecimerezi. A lecimerezett tövek termését a további években elszaporítja. Az évenként bevált sorok fel nem használt terméséből és új kiválasztásból ez eljárás mellett is mindig új tenyésztés kezdődik. A kiválasztás és tenyésztés főbb szempontjai is ugyanazok mind a két eljárásnál, de Funk figyelemre méltatja a csutka és szem között lévő arányt s különösen a korai érést; a tenyésztés alatt hasonló feljegyzéseket készít.

Egész eltérő irányban dolgozik Simpson (Palmer). A kiváló csövek magját elkülönítve termeli s néhány évig beltenyésztést üz, hogy tiszta típusokat nyerjen; ha ezt elérte, úgy az egyes típusokat minden lehető változatban keresztezi. A tiszta típusok közül azokat, melyeknek keresztezései beválnak, tovább is tisztán kezeli s évenként keresztezi őket a következőképpen: Az anyául használt családok elkülönített parcellán is szaporítja, egy másik ágyon pedig az apatípusú növényekkel együtt termeli, de az anyanövény összes ivadékait lecimerezi; így az apatípus is tisztán tenyészik tovább s a kereszteződés a levágott cimerű növényeken megy végbe. A keresztezésből nyert mag vetőmagnak eladható.

Ez a minden tekintetben érdekes leírás egyben megfelelő utmutatóul is szolgálhat arra nézve, hogy mit kell tekintetbe vennünk a tengeri nemesítésénél, illetőleg, hogy nagy általánosságban, hogyan lehet azt a gyakorlatban keresztül vinni. Ahol egyszerűbb eszközökkel dolgozunk, ott ajánlatos a különböző táblákba elvetett tengeri kísérleteket sűrűn kenderrel körül segíyezni, amely mint egy védő fal bizonyos fokig megakadályozza a tengeri fajták, féleségek kereszt beporzódását.

A „Sāmānja” vetőmag nemesítő-telep, Ócsanádán szakszerűen foglalkozik a tengeri nemesítésével. Térszűke miatt az Ac. nemesített tengeriről szóló érdekes leírásának rövid kivonatát fogjuk adni. Az alap anyag a dolji kerületből származott (Oltenia) és 1922. évben fogtak hozzá nemesítéséhez.

Négy fő szempontot tűztek maguk elé a nemesítők.

1. A terméshozamok emelését.
2. Minőség javítást.
3. Tenyészidő megrövidítését.
4. A teljesen tiszta, visszaütésektől ment kitenyésztést.

A kitenyésztett tengeri rendkívül erélyesen csirázik, gyorsan fejlődik, de megjegyzendő, hogy növekedésének gyorsasága nem éri el a lófogu tengerik erélyes fejlődését. Gyökérzete erős és úgy a tápanyag felszívásra, mint a szél törés elleni védekezésre kitűnően megfelel. — A tengeri teljes kifejlődéséhez középminőségű talajokon 160—170 napra van szükség. Az április hónap közepe táján vetett tengeri tehát október közepére be van érve. Az érett tengeri adatai a következők:

Cső hossz: — — — 21·3 cm.
Sor szám: — — — 12·4 (átlag)
Szemek száma: — — 466 (átlag)
Szem és csutka arány: 83% +17%
1000 szem súlya — — 371 gramm.

Kár, hogy a Sāmānja — legalább is tudomásunk szerint — nem fogott neki a Székely-, Ugron-, vagy Lészay-féle tengerik nemesítésének, mert az említett 160—170 nap tenyészidő erdélyi viszonyaink között veszedelmesen sok. (Ez a tenyészidő még hozzá kedvező klimatikus viszonyok között van számítva.)

A jövő feladata mindenesetre az kell legyen, hogy egy kitűnő minőségű, korai érésű, erdélyi klímának megfelelő tengerit kell nemesítőinknek előállítaniok.

Hogy állunk a lófoguakkal? A Prérít, Bánkútít elhanyagolni nem szabad! Ezek kitűnő bázisát képezhetnék egy, főleg a tenyészidő megrövidítésére fektetett nemesítésnek. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk azt, hogy az újabb fajtákkal is igen szép eredményeket értek el birtokosaink, ezek közül különösen ki kell emelnünk a Fleischmann-féle kukoricát, amely az 1927-es esztendőben, dacára a kedvezőtlen időjárásnak és nem egy helyen az elkésett vetésnek is, mégis tisztességes termést adott. Különösen a Hermann-féle tengeri művelésnek kitűnően megfelelő tengeri ez, amelyeket a termelők, különösen bő termésé miatt nem győznek eléggé dicsérni. Meg kell

állapítanunk azt is, hogy a gazdák sem zárkózhatnak most már el ridegen a kísérletezésektől és igen dicséretes módon, nem egyszer nagy áldozatok árán is, igyekeznek nemesített vetőmagvakat beszerezni. *Mindez azonban nem elég!* Minden máshelyről hozzánk került tengerit az erdélyi, speciális viszonyokhoz hozzá kell szoktatni, nem szabad úgy nagyban termelni, amint azt a külföldi nemesítő, vagy magkereskedő leszállította.

Erdély klímája olyan követelményekkel lép fel minden kultur növénnyel sőt házi állattal szemben is, amely követelményeknek csak a helyszínén végzett akklimatizáló nemesítésekkel vethetünk véget. Ez a tény ezerszeresen áll a tengerire, amelynek kultur feltételei a klímától illetőleg Erdélyben épen határ értéken mozognak. Tengeri nemesítőinknek tehát a feladata elég könnyű — és mégis nehéz! Am nemesítse más a tengerit, állítsa elő minőségileg és terméshozam tekintetében a legjobbat, de mielőtt nagyban termeljük tartsuk erdélyi keresztvíz alá! Nem azt jelenti ez, hogy a fenti szempontokból ne végezzünk nemesítést, hanem a munka meggyorsítása érdekében, egyelőre, mi már kipróbált tengeriket nemesítsünk a tenyészidő megrövidítésének különös szemmel tartásával.

Ugy hiszem ezen szempont kihangsúlyozása mellett, nem okozna nemesítőinknek semmi nehézséget az egyéb feltételek figyelembe vétele sem. Ezek azonban mind csak egészen általános elvek. Egy ilyen rövid cikk keretében nem lehet részletkérdések tárgyalásába bocsájtkozni, hiszen, ha valaki a tengeri nemesítésével komolyan akar foglalkozni nagy irodalmi és kísérleti anyagot kell áttekintenie. Kísérleti anyagot szerezni a legkitűnőbb és legközelebbi alkalom lesz az Erdélyi Gazdasági Egylet kukoricakiállítása, amelyet már csak ezért is melegen kell üdvözölnünk.

Hisszük, hogy ez a kiállítás első lépcsője lesz annak a magasba vezető utnak, amely Erdély tengeri termelésének új korszakához fog elvezetni.

Ebben nemcsak a nemesített tengeriknek fog megfelelő és méltó hely jutni, hanem a művelési mód tökéletesedése fogja az igazi sikert: a *jövedelmezőséget*, ami minden gazdasági ténykedés előfeltétele, megszabni.

(Vége.)

Az eladatlan herreféle magvak nyári kezelése.

Irta: Tordai György volt vetőmagvizsgáló állomásvezető.

Bármint reménykedünk már, be kell lássuk, hogy lóheremagunk exportjának ideje kezd a vége felé közeledni, és mult évi heremag termésünk tetemes része, a lelketlen spekuláció, továbbá üzleti és ellenőrzési abszurdítások következtében meg fog maradni a jövő évre. Erre való tekintettel a raktáron maradó heremagvak szakszerű nyári kezelésére hívjuk fel gazdátársaink és magkereskedőink figyelmét.

Tudjuk ugyanis, hogy a raktáron maradó heremagvak egy bizonyos idő múlva kezdenek megbarnulni és a barnulás arányában csökken csiraképességük is; színük évről-évre sötétebb barna lesz. Az ilyen magot a kereskedelemben ó-magvaknak nevezik és rendszerint olcsóbban vásárolják. A magkereskedőnek ha tudomására jut valamely heremagról, hogy tavalyi — még ha nem is észrevehető a barnulás — az ár leszorítására való törekvését fokozza.

A heremag színe azért változik meg bizonyos körülmények között, mert a maghéjban levő celuloze a nedvesség, világosság, napfény és nyári hőség következtében megbarnul.

A magvak barnulását a szakszerű nyári kezelés által annyira akadályozhatjuk, hogy az első év végén még észre sem vehető; a csiraképesség pedig még javulhat. A csiraképességnek eme javulását az egy éves heremagvak némelyikénél az okozza, hogy kaszáláskor a

magvak nem egyformán érettek: vannak érettek, túlértettek és nem egészen érettek. Leghamarabb a túlértett magvak vesztik el csiraképességüket és legkésőbb a nem egészen érettek. Utóbbiak hosszabb-rövidebb idejű utóérése kell átessenek (épen mint a téli gyümölcsök) és csak azután csiráznak. Volt olyan kísérletem, melynél a nem egészen érett magvakból még a 12-ik évben is csirázott (nem raktárban, hanem asztalfiókban való kezelés mellett). Mentől több ilyen nem egészen érett szemeket tartalmaz valamely mag, annál erélytelenebbül csirázik az aratás évében, de annál jobb lehet a csiraképessége egy év múlva, mert ekkor az utóérett magvak is csiráznak.

Két év múlva már szembeötölő lesz a barnulás, a csiraképesség pedig vagy újra olyan, mint volt az aratás évében vagy gyengébb, mert a volt túlértett magvak kisebb-nagyobb része már elveszítette csiraképességét.

Az el nem adott heremagot a jövő évre való elraktározás előtt jól meg kell szelelni, mert szemetes, pelyvás magnak a színe hamarabb romlik, mivel a szemét a levegő nedvességét könnyen veszi magába s így a környezetében levő magvak nem állnak teljesen szárazon.

A megszelelt anyagot azután egy száraz magtárnak vagy más alkalmas helyiségnek nem világos, főleg pedig nem napfényes zugába helyezük el ömlesztve, vagy valamilyen tályba vagy zsákokba merve rakjuk össze. Azután kellőképpen le is takarjuk.

Nyár folyamán, ha ömlesztve van a mag, egyszer vagy kétszer átlapátoljuk s azután ismét letakarjuk. Ha zsákokban van, összeömlesztjük és összekeverés után ismét elhelyezzük, mint volt; vagy pedig csak szétszedjük a zsákokat és úgy rakjuk újra össze, hogy azon zsákok, melyek eddig legfölül, legalul és kívül voltak kerüljenek belül a zsák csomó középső részébe, amelyek pedig eddig belül voltak kerüljenek amazok helyébe alul, fölül és szélről. Ez az eljárás azért szükséges, mert a zsákok külső felében, hamarabb barnul meg a mag. Az így kezelt magot azután közvetlen eladás előtt keverjük ismét össze, hogy egyöntetű legyen s azután veszünk belőle eladási mintát.

Vannak évek, mikor a hereféle magvakban már csépléskor sok a barna (néhány szerint vörös) szem. Az ilyen árut holtzemes (rotstich) herének vagy lucernának nevezzük. Ez azon esetben keletkezik, ha lóherénk meg volt dülve vagy pedig a renden vagy petrencében többször érte eső, és a sok esőverés következtében barnult meg. Ha jobban megnézzük, az ilyen magvak már csirásnak is indultak s azután újra beszáradtak, lapos, ráncos, töpördött kinézésűek. Ezeket a száraz, csirázott szemeket ki kell szelelni, mert könnyen veszik magukba a levegő nedvességét s a közvetlen közelükben levő egészséges magvak barnulását is nagyon elősegítik.

Két időszak cséplés alkalmával, ha havas, esős időt kapunk, cséplés közben is megbarnulhat a heremag. Megtörténik, hogy gubózás közben be esik az eső vagy hó a gubó garmadába, s ha nem száríthatjuk meg, a garmada bemelegszik s megfűlled. A mag kissé megduzzad s az átmelegedett garmadában így szárad be. Az ilyen mag könnyebb lesz és minden mag intenzív vörös-barna és csiraképességét elvesztette. Ez az aratás évében sem értékeesebb, mint a 3—4 éves mag. Nyáron való elraktározás előtt ajánlatos az ilyen magot is jól megszelelni.

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nál biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.

A gabonaneműek osztályozásáról szóló törvénytervezet.

A héten kerül tárgyalás alá az u. n. gabona-standardizálási törvényjavaslat a kamarában. Olvasóközönségünk tájékoztatására alább ismertetjük azt bő kivonatban, azzal a megjegyzéssel, hogy e kivonat már a minisztertanácsi módosításon átment román szövegből fordítottatott le. A javaslattal szemben az E. G. E. állást foglalt és véleményének a kamara előtt való kifejtésére a Magyar Párt közgazdasági szakosztályát kérte fel.

A javaslat, bár úgy van beállítva, mintha a standardizálás gazdaérdekeketszolgálna, de nem egyéb mint egy a gazdák zsebére alapított nyereszkesedési vállalat állami védelme. Egy jelentőségteljes intézkedése van a javaslatnak és ez az, hogy évenként meg kell állapítani a szokványminőséget, vagyis azt, hogy egyik évben a 78, másikban a 80, 81 kg.-os és 2, 3, 4 vagy 5 százalék idegen anyagot tartalmazó gabona képezi az I., II. vagy III. osztályú szokványminőséget. Ez sem a hivatalnok hatáskörébe tartozik, hanem a tőzsdék ügykörébe.

A javaslat rejtett célja a gabona értékesítés monopolizálásának előkészítése. Talán nem élünk még oroszországi állapotok között, hogy még a gabonánkat is elvehessék a földünk után! A monopolickek beváltásáról épen az idén szerezhetek nagyon keserű tapasztalatot a dohánytermelők.

A szabad kereskedelem korlátozását célzó állami intézkedések hatását pedig világosan mutatja a heremag osztályozása ügyében a múlt év dec. havában hozott törvényes intézkedés, amelynek nyomán a heremag ára a tavalyi 60—70 leivel és az ideai 40—50 leivel szemben 25—30 leire esett kg.-ként.

E javaslat törvényerőre emelkedése esetén a gazdák felhagynak a gabonatermeléssel és olyan terményeket termelnek, amelyek nem mennek keresztül ezen az orosz rendszerű retortán a külföldre való szállítás rendén.

Nem látjuk biztosítva a vetőmagvak tisztítását, a nemesített magvak védelmét. Ez természetes, mert gazdaérdek és a R. T.-nak a pénz kell és minél szemetesebb az áru, annál többet keres rajta.

A javaslat ép úgy tönkre teszi a gabona exportunkat, ahogy tönkre van téve az állatexportunk, amelyet még a privilégizált exportátvadások sem képesek lábra állítani. A javaslat sok visszaélésre ad alkalmat ép úgy, mint a heremagexportnál is történt, amelynél a bukaresti állomás a nyers árun kívül még a rostaaljat is ölmzárolhatja. Így ahány osztályozó, annyi féleképpen osztályozhatja a gabonát is. Az osztályozó utján lebecsült gabonát az exportőr a szállítás rendén magasabb osztályba is soroltathatja és ezzel úgy a termelőt, mint a külföldi vevőt formálisan becsaphatja saját javára. Az osztályozó állások igen zsirosaknak ígérkeznek kb. politikai érdekem jutalmazására fognak szolgálni egyes helyeken. Hogy itt mennyi visszaélés lesz, utalunk a földreform végrehajtására. Hisz ez nem is egyéb, mint egy burkolt földreform, amire majd csak a végrehajtás rendén fogunk feleszmélni.

A bukaresti hivatalnokok által történő osztályozásnál a szakértők ki vannak zárva, nincs kizárva azonban az a lehetőség, hogy amikor a regáltban a 78 kg.-os búzát írják be a sematikus térképbe I. osztályúnak, akkor Erdélyben a 80 kg.-os búzát mondják ki I. o.-únak és a mi olcsóbb II. o. búzákat az exportőr eladja drágábban I. o. minőségűnek és a 80 kg.-os minőséget pedig extraminőségűnek, vagy pedig az is előállhat, hogy megvesz az exportőr 100 vagon gabonát és újból osztályoztatja az I. és II. osztályut mind I. osztályúnak. A javaslat szerint ehhez joga van.

Ami a varrant hitelt illeti, előleget is csak az kaphat gabonájára, aki a gazda ördögének, vagyis az új R. T.-nak előre eladta a lelkét és a határra kiszállította a gabonáját. Az országban levő raktárak nem adnak előleget, talán azért, mert itt inkább utána járhat a gazda a dolgainak, mint az országhatáron a hadizónában. De álljon itt a javaslat,

hogy ismerje meg a gazdaközönség hogyan szolgáltatja ki a kormány a gazdákat egy nyereszkesedésre alapított vállalatnak.

I. Fejezet. Általános intézkedések.

1. Szakasz. Felhatalmazást ad a kormánynak, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket az osztályozási rendszer alkalmazásának előkészítésére és 10,000,000 L. hitelt nyújt az illetékes minisztériumoknak.

2. Szakasz. Az osztályozási rendszer bevezetésére vonatkozó előkészületek elsősorban a buza, a kukorica, rozs, a zab és árpa külkereskedelmét illetően fognak megtörténni, azután a többi gabonaneműek kül- és belkereskedelmére vonatkozólag.

3. Szakasz. A gabonaneműek osztályozása évenként történik olyan minőségi osztályozással, aminők a lehetőség szerint a világpiacokon ismert típusokhoz igazodnak. A típusok évenként csak királyi dekrétummal módosíthatók. Egyelőre osztályozási hivatalok és elhelyezési raktárak csak a határállomásokon fognak létesíttetni. A minisztertanács a földművelésügyi miniszter javaslatára elrendelheti osztályozási állomások létesítését fontosabb termelési központokban is, az elraktározási lehetőségekhez viszonyítottan.

5. Szakasz. A gazdák kérelmezhetik terményeik osztályozását abban az esetben is, ha azokat nem szánták exportra. Ebben az esetben azonban az osztályozási bizonyítványok nem vonják maguk után az elraktározó vállalatok felelősségét.

6. Szakasz. Az osztályozási rendszer életbelépésének időpontjától kezdve gabonaneműek nem szállíthatók külföldre csak osztályozási bizonyítvány felmutatása alapján, amelyet a törvény rendelkezései szerint állítottak ki.

A 7.-ik és 8.-ik szakaszt törölték a szakbizottságok. A következőkben a módosított szöveg szakaszainak számát zárjelben közöljük.

II. Fejezet. Az osztályozás módja.

A) Általános osztályozás.

9. Szakasz. (7.) A speciális osztályozás előkészítése céljából minden évben aratás idején megtörténik a gabonaneműek általános osztályozása, magyarul: a szokványminőség megállapítása.

E célból a földművelésügyi minisztérium hivatalos közegei aratás idején mintákat gyűjtenek és megküldik a legfőbb osztályozási tanácsnak. Ez osztályozza a gabonaneműeket a megállapított típusok szerint és a sematikus felosztási térképet készít. Az így megállapított típusok szolgálnak a speciális osztályozás végrehajtására. A sematikus térképeket azon szükséges utasításokkal együtt, amelyek megmutatják, hogy az egyes vidékeken miként kell az osztályozást keresztül vinni, megküldik az összes speciális bizottságoknak.

B) A speciális osztályozás.

(8.) Szakasz. A speciális osztályozás a gabona megvizsgálásából és a neki megfelelő típusba való besorolásából áll. Az osztályozást az elraktározási vállalatok tisztviselői végzik, akik minden ügyfél számára bizonyítványt állítanak ki, amely feltünteti azt a típust, illetve osztályt, amelybe a kérdéses gabona soroltatott.

A speciális osztályozás történhetik:

a) A kikötők, állomások, vagy termelési központok elraktározási vállalatának lerakataiban;
b) vagonokban, slepeken, vagy exportra szánt hajókon, valamint a határállomásokon, a szállítás időpontjában.

11. (9.) Szakasz. A tulajdonosok kérésére a speciális osztályozás a törvény 5.-ik szakasza értelmében, saját raktáraikban elhelyezett terményekre vonatkozólag a mezőgazdasági kamarák hivatalnokai útján is megtörténhetik.

12. Szakasz törölve.

13. (10.) Szakasz. Minden osztályozásnál két mintát vesznek az osztályozott áruból, ezeket a mintákat külön lepecsételik és az egyiket a tulajdonosnak adják át, míg a másikat a vállalat őrzi meg. Az osztályozással elégedetlen tulajdonosnak felelősségi joga van a speciális vármegyei bizott-

sághoz, amely a lepecsételt minták alapján felülvizsgálja az osztályozást, a felebbezésnek és a mintának átadásától számított 48 óra alatt. A speciális bizottságnak joga van dönteni e reklamáció kérdésében és határozni új osztályozást illetőleg. Ez az új osztályozás végleges marad, ha annak végrehajtásától számított három nap alatt felebbezés nem történik. A speciális bizottságok határozatai ellen felebbezésnek van helye a legfőbb osztályozási tanácsnál, amely a felebbezés beiktatásától számított 3 nap alatt kötelező vizsgálat tárgyává tenni a panaszt és határozatot hozni. A legfőbb osztályozási tanács határozata végérvényes.

14. (11.) szakasz. Abban az esetben, ha megállapítást nyert, hogy valamely gabonamennyiség nem illeszthető be pontosan a szabályzat által megállapított típusok egyikébe se, a legfőbb osztályozási tanács kivételes típusokat is megállapíthat, amelyeket „kiváló minőségű”, vagy „alantas minőségű” elnevezéssel illet.

15. (12.) szakasz. Az osztályozási bizonyítvány fel fogja tüntetni az áru típusát, az osztályozást végző hivatalnok nevét stb.

16. (13.) szakasz. Az elraktározási vállalatoknál elhelyezett árukról osztályozási bizonyítványon kívül letéti nyugta is kiállítandó az elhelyezett gabonamennyiségének pontos feltüntetésével. Minden tulajdonosnak külön nyugta állítandó ki minden típusu gabonáról.

17. (14.) szakasz. A bizonyítvány-nyomtatványokat csak a legfőbb osztályozási tanács készítheti.

18. szakasz törölve.

19. (15.) szakasz. A 100 vagonnál nagyobb mennyiségű gabonát vásárló egyén vagy társaság követelheti, hogy az általa vásárolt áru újból osztályoztassék, amely alkalommal azonban figyelemmel kell lenni az előző bizonyítványokra.

20. szakasz. Az osztályozási bizonyítványok harmadik személy részéről megtámadhatók.

III. Fejezet. A törvényt végrehajtó szervek.

21. szakasz. (17.) A legfőbb szerv a legfőbb osztályozási tanács, amely Bukarestben székel és a földmívelésügyi miniszteriumnak van alárendelve. 5 tagja van és 1—1 tagot és póttagot delegálnak a mezőgazdasági kamarák, a kereskedelmi és iparkamarák, a földmívelésügyi miniszterium, a közlekedésügyi miniszterium és végül az elraktározási vállalatok. Megbízásuk 5 évre terjed királyi dekrétum által, minnek visszavonása csak jogerős bírói ítélet, vagy pedig tanács javaslata alapján történhetik. A tanács tagjai sem közvetlenül, sem pedig közvetve nem foglalkozhatnak gabonakereskedéssel és nem szerepelhetnek mint igazgatóság tagok semmiféle köz- vagy magánintézménynél, amely ily jellegű kereskedéssel foglalkozik. Ez utóbbi feltételt illetőleg kivételt képeznek a tanács olyan tagjai, akiket elraktározási vállalatok delegáltak. A legfőbb osztályozási tanács, ha ennek szükségét látja, delegálhatja egy tagját, hogy tanácskozási joggal résztvehessen az elraktározási vállalatok igazgatósági ülésein.

22. szakasz törölve.

23. (18.) szakasz. Minden vármegyében fog működni egy vagy több ugynevezett speciális osztályozó-bizottság, amelyek a legfőbb osztályozási tanácstól fognak függeni és kötelességük lesz, hogy minden nézeteltérés vagy panasz ügyében döntsenek. A speciális osztályozó-bizottságok 4 tagból állanak. Ezek közül egy a mezőgazdasági tanácsos, vagy felsőbb mezőgazdasági szakképzettségű bírő egyén, akit a helyi mezőgazdasági kamara jelöl ki; egy, lehetőleg kereskedelmi akadémiai oklevéllel rendelkező gabonakereskedő, akit a kereskedelmi kamara delegál; az illető elraktározási vállalatok képviselője és egy jogász. Ez a bizottság a mezőgazdasági tanácsos, vagy a mezőgazdasági kamara delegátusának elnöke alatt működik. A szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt.

IV. Fejezet. A vállalatokról.

24. szakasz. (19.) A jelen törvényt általánosan célul szolgáló érdekekben a jelen törvényt, vala-

mint a gazdasági vállalatok ellenőrzéséről és komercializálásáról szóló törvény intézkedéseinek figyelembevételével létesíthetők elraktározási vállalatok gabonaművek és más mezőgazdasági termények elhelyezésére. Ezek a vállalatok részvénytársasági alapon létesülnek. Egy ily részvénytársaság megalakításánál részt vesznek: 1. az állam, a kikötők és a vasutak vezérigazgatósága útján, amelyek hozzájárulásként raktárokat és különféle területeket engednek át; 2. különböző autonóm közintézmények, valamint a mezőgazdasági kamarák, kereskedelmi és iparkamarák, a népbankok központja, a falusi szövetkezetek központja stb.; 3. különféle magántársaságok, bankok, kereskedelmi intézetek, mezőgazdasági hitelintézetek, a Creditul funciar rural és 4. magánosok.

25. (20.) szakasz. Az elraktározási vállalatoknak jogában áll raktárjegyeket (varrantokat) kibocsátani az osztályozási és elraktározási okmányok alapján. Felelősek az elraktározott gabonaművek mennyiségéért és típusáért és kérésre kötelesek kiadni azokat.

26. (24.) szakasz. Az elraktározási vállalatokat igazgatóságuk vezetik, amelyekben a C. F. R. képviselőről is gondoskodni kell.

27. (22.) szakasz. Az állam által az állomásokon, vagy kikötőkben engedélyezett területek berendezési tervét a minisztertanács által hagyatnak jóvá.

28. (23.) szakasz. Az elraktározási vállalatok telepeket, fiókokat és ügynökségeket létesíthetnek.

29. (24.) szakasz. Az elraktározási vállalatok kötelesek a rendelkezésükre álló helynek megfelelően bármilyen mennyiségű gabonát elfogadni. Az elraktározás tényével a bizonyos osztályba beillesztett gabona elveszti individualitását. Az elraktározók kérésére és költségére a vállalatok megtisztíthatják a gabonát annak osztályozása és elraktározása előtt.

30. (25.) szakasz. Az elraktározási vállalatok viselik az elhelyezett gabonáért a teljes felelősséget a tulajdonosokkal szemben, úgy a gabona mennyiségére, minőségére és bármilyen okból előálló értékcsökkenésére vonatkozólag.

32. (27.) szakasz. Az elraktározási vállalatok díjakat szedhetnek bér, szállítás és kezelés fejében bármilyen mennyiségű gabonáért, ami náluk elhelyezésre kerül. Ezeket a díjakat a törvény végrehajtási utasítása fogja megállapítani.

33. (28.) szakasz. E vállalatok semmi szín alatt nem köthetnek kereskedelmi ügyleteket és nem folytathatnak gabonakereskedést a saját számlájukra, de osztályozás után, bizomány útján eladhatják a raktárkaikban elhelyezett gabonát.

34. (29.) szakasz. Az osztályozott és elraktározott gabona értékesítésének megkönnyítése céljából a földmívelésügyi, az ipar és kereskedelemügyi miniszteriumok gabonatózsdákat fognak létesíteni a jelen törvényt által bevezetett osztályozási rendszerrel kapcsolatban.

V. Fejezet. A gabonáról szóló közraktári jegyek.

35. (30.) szakasz. Az elraktározási vállalatok az elraktározó kérésére közraktári jegyeket is kibocsáthatnak.

36. (31.) szakasz. A közraktári jegyek a kereskedelmi és a speciális törvények értelmében forgathatók.

37. (32.) szakasz. A közraktári jegyeknek a kistermelők által való értékesíthetősége céljából a földmívelésügyi miniszterium mezőgazdasági hitelügyet meg fogja szervezni.

VI. Fejezet. Büntető szankciók.

42. (37.) szakasz. A pénzbírságokat a mezőgazdasági kamarák szövetségének javára szedik be.

VII. Fejezet. Átmeneti intézkedések.

44. (38.) szakasz. A gabona osztályozása fokozatosan a belföldi kereskedelem számára is kötelezővé fog válni.

45. (39.) szakasz. Mindaddig, amíg az állam kiviteli illetékeket fog szedni a külföldre szállított mezőgazdasági terményekért, a szállítók kötelesek

ezen illetékek nyugtáinak felmutatásával egyidejűleg az áruosztályozási bizonyítványát is felmutatni.

47. (41.) szakasz. Zálogkölcsonöket állami intézetek csak osztályozott gabonára engedélyezhetnek.

48. (42.) szakasz. E törvény intézkedéssel végrehajtási utasítás fogja bővebben megvilágítani.

Mész-nitrogén és fejtrágyázás

Irta: Dr. Bittera Miklós, nagyváradi gazd. ak. tanár.

Nem nagyon régen múlt még el az az idő, hogy a csilisalétromot tartottuk az egyedül használható fejtrágyának, rosszul telelt őszi kalászosaink legmegfelelőbb felsegítőjének. Ma is igaz az, hogy e célra a csilisalétrom nagyon megfelel és ha azt látjuk, hogy a gazda alkalmazását iparkodik kerülni, ennek okát nem a vele szerzett rossz tapasztalatokban kell keresni, hanem kizárólag magas árában.

Mentől olcsóbb nitrogéntrágyával vagyok képes ugyanazt a trágyázási feladatot megoldani, annál nagyobb lesz a jövedelmezőség. Ez vezetett a mész-nitrogén kipróbálására.

Foglalkozott ezzel a kérdéssel az Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás már a háboru előtt — de a gazdák nem nagyon érdeklődtek iránta. Akkor a csilisalétrom és a mész-nitrogén ára között nem volt akkora különbség, a gazdák a csilisalétromot ismerték, meg is szokták és tény az is, hogy a mész-nitrogén használata bizonyos elővigyázatot kíván körülményes.

Előbb ki kell tanulni.

Ma már sok mindenre használjuk a mész-nitrogént, amire azelőtt alkalmatlannak tartottuk.

Ilyen a fejtrágyázás is.

Előbb kicsiben kezdve, majd a gazdasági nagyüzemekben folytatva elterjedését a mész-nitrogén mint fejtrágya és ma már vannak nagy uradalmaink, ahol a csilisalétromot teljesen kiszorította még a fejtrágyázásánál is.

Az oka ennek az, hogy olcsó áránál fogva jövedelmezőbbnek mutatkozott a használata olyan esetekben is, amikor a termést talán még annyira sem fokozta volna, mint a csilisalétrom. A termés árából a trágyázási költséget levonva mégis több jövedelem maradt.

A fejtrágyázás költségszámítására vonatkozóan egy felső-dunántúli nagyuradalomból szerzett adatokat közölhetem. Ezek szerint:

Műtrágya	Kat. h.-kint alkalmazott mennyiség kg.	Termés emelkedés h.-kint kg.			Jövedelmezőség		
		legn.	legk.	átlag	legn.	legk.	átlag
Mész-nitrogén	100	470	—	470	120'32	—	180'32
	50	470	129	289	135'36	26'24	68'08
Csilisalétrom	100	63	—	63	21'52	—	21'52
	40	180	65	97	44'16	4'16	14'48

De álljon itt a legutóbbi évek tapasztalataiból még egy másik sokat mondó példa:

Egy bér gazdaságban Pest megyében gyenge termőerejű, elhanyagolt világos barna *homokon* április 8-án 100 kg. mész-nitrogént szórtak ki *rozsrá* fejtrágyának, azt be sem munkálták. Volt emellett csilisalétrom fejtrágyát kapott és trágyázatlan parcella is.

Ez a kísérlet több szempontból rendkívül érdekes.

1. *Homokon* volt beállítva és mégis igen szép eredménnyel járt, pedig a mész-nitrogén a kötöttebb talajok nitrogéntrágyája. (Átalakításához a kötött talajok kolloid-alkatörésére van szükség).

2. Aránylag későn alkalmazták és fejtrágyának viszonylag sokan szórtak ki, káros hatását még sem tapasztalták.

3. A fejtrágyát be sem fogasolták, azt az eső mosta be.

4. A termésemelkedésben lényeges különbség nem volt a két nitrogéntrágya között. A mész-nitrogén parcellán 6'80 q, a trágyázatlanon 4'60 q szem termett. A jövedelmezőség tehát vitán felül áll.

5. A csilialétróm hatása a kiszórás után már két nappal, a mézszénitrogén csak 8 nap múlva jelentkezett. A csilialétrómmal meghajtatott parcellák azonban a kiszórás után néhány héttel bekövetkezett szárazságot igen megsínylették, míg a mézszénitrogént kapott parcellák a szárazságot jobban állották.

(Ugyanezt tapasztalták őszi árpánál is.)

Nem állanak ellentétben a megfigyelések az én tapasztalataimmal és megtalálhatjuk tudományos magyarázatukat is: A csilialétróm azonnal felvehető. — A növényt meghajtja. Mint nitrogéntrágya a szár és levelek bujább fejlődését serkenti. A nagyobb levélfelület több vizet párologtat el. Nyilvánvaló tehát, hogy a növénynek a szárazságot jobban meg kell szenvednie. Ezzel ellentétben a mézszénitrogén — állandóan és egyenletesen ellátja táplálékanyaggal.

E gyakorlati példák bizonyítják, hogy a mézszénitrogén *fejtrágyázásra igenis megfelel*, de az tény, hogy bizonyos elővigyázatossági rendszabályokat célszerű betartani:

1. Fejtrágyázást lehetőleg kora tavasszal végezzük. Március második felében már kockázatos.

2. Ne használjunk sokat. Kat. holdankint 50—60 kg. elegendő lesz. 100 kg. már csak kivételesen, elhanyagolt erejű földön lesz helyénvaló.

3. Egyenletes elszórásra ügyeljünk. Szórjuk száraz szélcsendes időben; száraz növényre.

4. Fogással kell elmunkálni.

Igy is leperzseli a növényt. A tábla néha rozsdavörös lesz, de ettől ne ijedjünk meg. Néhány nap múlva elmúlik. A marómész-tartalom ugyanis nem marad a növényre hatás-talan, de az a fűfélékre, gabonára nem káros, a leveles növényt azonban előli. Ezért használjuk a mézszénitrogént vadrepceirtásra is. (A meredeken álló, keskeny gabona leveleiről leperreg, a leveles növényeken megmarad.) Ebben az esetben még tavaszi kalászosokra is szokás fejtrágyának használni, ilyenkor azonban a földolgozást a vadrepce irtás, a nitrogéntrágyázás csak igen kedvező mellékhatás.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének közgyűlése.

Az erdélyi magyar falusi hitelszövetkezetek központja most tartotta meg Kolozsváron ezévi rendes közgyűlést br. Josika Gábor elnöke alatt. Fodor Emil ügyvezető igazgató ismertette a központ eredményekben gazdag működéséről szóló jelentését, amelyből örömmel láttuk, hogy a falusi földmivelő nép számára milyen áldásos tevékenységet képes kifejteni vidéki fiókjai útján.

A központ mellett, hogy a földmivelő nép hitelügyeinek kielégítéséről a falusi szövetkezetek törvényszerű vezetéséről, ellenőrzéséről gondoskodott, nemesített vetőmagot, műtrágyát osztott ki kamatmentes kölcsön mellett, azonkívül bika, gazdasági gép beszerzési segélyeket nyújtott az arra szoruló községeknek. A falusi szövetkezeti vezetők a köz javára szolgáló munkásságukban olyan nemes versenyt fejtenek ki, hogy a központ 64 szövetkezet 74 érdemdus vezetőjét diszoklevéllel tüntette ki. Nagyobb olcsó hitelt nyújtott a tüzvésztlől sujtott községeknek, állatbiztosító stb. szövetkezetek pénzügyi adminisztrációját intézte stb.

Sokoldalú áldásos tevékenysége mellett 365.500 L. tiszta jövedelmet mutat ki a központ. Fejlődésének legszebb bizonyítéka, hogy 1924-től a tízmillió üzletrész tőkéje tízennyolc-millióra emelkedett. A földmivelő nép érdeke, hogy üzletrész jegyzésekkel még továbbra is emelje a központ és vidéki szövetkezetek tőkáját.

EGYLETI ÉLET

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya körlevelet intézett a kolozsmegyei gazdaközön-séghez és a gazdaköri vezetőkhez a kolozsmegyei osztály kebelében való szervezkedés érdekében. Ezuton is felkérjük az érdekelt gazdaközön-séget, hogy a körlevélben feltett kérdésekre az érdemleges választ mielőbb beküldeni és minden ismerős gazdatárs címét közölni sziveskedjék.

A földmivelő nép megmozdulása. Mint értesülünk a Bánátban *Ujmornicán, Ujszentannán, Magyarszentmártonon s Ótelkén, Ujrékán, Gizellafalván, Józsefszálláson, Batsán és Szapányligeten* a földmivesek szervezkedő gyűléseket tartottak. Örömmel üdvözljük az öntudatra ébredő földmivestársainkat!

Kirándulás a Barcaságba. Az E. G. E. igazgató-választmánya korábban tervbe vette a tavalyi bánáti tanulmányút után az idén egy barcasági tanulmányúti rendezését. — A kirándulás, amelynek előkészítését az egyesület munkába vette, kb. június hó folyamán fog megtartani. Részletes programját az egyesület igazgató-választmánya a legközelebbi ülésén fogja megállapítani.

Az állatbiztosítás szervezése Erdélyben. Tudvalevőleg a külföldi szérumok behozatali tilalma miatt a külföldi biztosító intézetek nem fogadnak el Romániából viszontbiztosításokat az állatbiztosítási üzletágazatban. Az Erdélyi Gazdasági Egylet biztosítási osztálya most egy részletes szabályzatot dolgozott ki szövetkezeti szellemben a kölcsönösség elve alapján. A szabályzatot az E. G. E. igazgató-választmánya legközelebbi ülésén fogja tárgyalni és elfogadása esetén azt részletesen ismertetni fogjuk az Erdélyi Gazdában.

A dohánytermelők újabb gyűlése. Febr. hó 22-én a szatmármegyei dohánytermelők népes ülést tartottak, amelyen tárgyalták és elfogadták az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztályának feliratát és a termelők panaszát táviratilag is közölték a kormánnyal.

Magyar és német gazdák az E. G. E. kiállításán. Lapunk mai számához mellékeljük az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya által rendezett nemesített kukorica vetőmag és burgonyakiállításának katalógusát, amelyből láthatólag a magyarországi nemesítők nagy számán kívül a németországi nemesítők is résztvesznek a kiállításon mintegy 29 fajta nemesített burgonyával. Ne mulassza el egy gazda se a tanulságos kiállítás megtekintését.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Gidófalvi I. Doboka, Gazdakör Kide.

1926. évre 100 Lei E. G. E. pótdíjat fizetett: Gidófalvi I. Doboka, Gazdakör, Kide.

1927. évi 200 L. tagdíjat fizetett: Gidófalvi I. Doboka, Pány S. Magyarszarvaskend, (100 L.), Gazdakör Csikszentgyörgy-Bánkfalva, Velicsek G. Mezősomlyó, Csiha S. Érmihályfalva, Biró P. Papolc (50 L.) Gazdakör Kide.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Gidófalvi I. Doboka, Pány S. Magyarszarvaskend, Gazdakör Csikszentgyörgy-Bánkfalva, Velicsek G. Mezősomlyó, Gazdakör Kide.

1928. évre 200 L. tagdíjat fizetett: br. P. Horváth A. Szókefalva, dr. Jeney E. Nagyenyed, Sigmond Á. Hidalmás, ifj. Márton S. Érkeserü, Antal M. Mbogát, Kiss M. Éradony, Ádám A. Zágón, br. Kemény K. Zágón, Bárány I. A.-medgyes, Greger Gy. Segesvár (150 L.) dr. Pór M. Zilah.

1928. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: br. P. Horváth A. Szókefalva, dr. Jeney E. Nagyenyed, Sigmond Á. Hidalmás, ifj. Márton S. Érkeserü, Antal M. Mbogát, Csiha S. Érmihályfalva, Kiss M. Éradony, Biró P. Papolc, (100 L.) Hitelszövetkezet Köpecz, Zsák J. Hal-másy, Ádám A. Zágón, br. Kemény K. Nagyenyed (100 L.) Bárány I. A.-medgyes, Greger Gy. Segesvár, dr. Pór M. Zilah.

1929. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Kleindl J. Pankota.

1929. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Kleindl J. Pankota.

IRODALMI SZEMLE

Jegyzetek Gyergyó gazdasági csödjéhez címen Dr. Gaál Alajos egy cikksorozatát irt, amely most külön lenyomatban is megjelent. Olvasó közönségünk a munkát ismeri az Erdélyi Gazdából, az érdeklődők azonban a kis füzetet megszerezhetik az irónál Gyergyó-szentmiklóson. — Szomorú jelenség, hogy az erdélyi magyar gazdák részéről e nagyjelentőségű kérdéshez nem történt semmi hozzájárulás. A mezőgazdasági termelés iparosítására vonatkozó észrevételeket vártunk és örültünk volna, ha a kérdés megvitatására alkalom nyílt volna ennek kapcsán. Reméljük, hogy ami késik nem mulik.

„A cukorrépa” címmel Gróf Béla dr. és Bittera Miklós dr., a magyarvári gazdasági akadémia tanárainak szerkesztésében Magyarországon havi folyóirat indul meg, amelynek célja elsősorban a cukorrépatermesztés terén elért mindennemű újítás ismertetése. A lap főképpen a termelés technikájával, a fajták kérdésével, talajelőkészítéssel, trágyázással, ápolással, a betegségek és a kártevők elleni védekezéssel, szedéssel, stb. kíván foglalkozni, figyelemmel kíván lenni továbbá a cukorrépatermesztés üzemi vonatkozásaira és az adózásra is. Végül feloleli a cukorrépa-szerződésekből folyó kérdéseket is és napirenden kívánja tartani a méltányos és igazságos beváltási ár kérdését. A lap havonta 16 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni és nemcsak nagyobb terjedelmű, időszerű cikket fog közölni, hanem szakemberek tollából számonkint több rövidebb cikket, továbbá gyakorlati gazdák közleményeit és külföldi szemléit is. A lap előfizetési ára egész évre 16 pengő. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalában.

Vegyes közlemények

Turcsa Imre ny. állami jószág igazgató az E. G. E. rendes tagja 65 éves korában február hó 20.-án Kolozsváron, rövid szenvedés után, tüdőgyulladásban elhunyt. Temetése február hó 24.-én folyt le, az ismerősök és jóbarátok nagy számban kísérték ki utolsó útjára a temetőbe. Nyugodjék csendesen.

A kolozsmegyei mezőgazdasági kamara most tartotta meg közgyűlést, amelyen az 1928. évi költségelőirányzatot 5,697,625 leiben állapította meg. Ezzel szemben az E. G. E. költségvetése kb. egy millió lei körül mozog. Tehát 22 vármegyét adminisztrál és lapot is ad ki egy vármegyei kamara évi költségvetésének egy ötödrészevel. Támogassuk az E. G. E.-t, mert ha költségvetését öt millióra tudná emelni intenzív munkát végezhetne mind a 22 vármegyében!

Kedvezményes vasúti jegy és vizum váltására jogosító igazolványokat küld az E. G. E. mindazon romániai gazdáknak, akik a márc. hó 22—26-ig tartó budapesti tenyész-állat kiállításra óhajtanak utazni. Egy igazolvány ára 180 L., mely a megrendeléssel egyidejűleg beküldendő az E. G. E. titkári hivatalához. Az igazolványok a kiállítás előtt és után még 5 nappal érvényesek.

Az országúti gyümölcsfák védelme. Az országúti gyümölcsfák Erdélyszerte szomorú sorsra jutottak. A kártevők tanyáivá lettek és egyben a fertőző betegségek terjesztőivé váltak. Pótlásukról senki sem gondoskodik, csak a termésük értékesítésekor nyilvánul irántuk némi érdeklődés. A vármegyei mezőgazdasági kamarák feladata volna az illetékes tényezők figyelmét felhívni a jobb sorsra érdemes fák védelmére és pótlására.

Az Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egyesület közgyűlése. A brassói városháza nagytérben tartotta az Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egyesület tizennegyedik évi közgyűlését, melyen Hoffman József elnök megnyitó beszéde után Widmann Ottó titkár és Hermann pénztáros olvasták fel jelentéseiket. Eszerint az egyesületnek a dísz és tiszteletbeli tagokon kívül 435 tagja van. A 14 osztályon kívül van az egyesületnek még 42 külön csoportba nem osztott tagja. Az egyesület Brassóban 1927 szept. 24—25-én kisállatkiállítást rendezett, melyen 971 darab állatot állított ki. A forgalom 115 756 lei volt. Az egyesület Nagyszebenben és Hőltővényben is rendezett kisállatkiállításokat és gondoskodott megfelelő telivér tenyésztők importálásáról. Hozatott angol hussertéseket és baromfi-fajtákat is. Az egyesület tagjai 5064 baromfi, 199 víziszárnyas, 492 pár fajtalmag és 116 faj házinyul felett rendelkeznek. Az egyesület közreműködésével csaknem háromszázezer lei értékű forgalmat értek el a tenyésztők, a magánforgalom ezzel szemben milliókra rug. Most alakult meg az egyesület bertaláni fajsértés és baromfi-tenyésztési, valamint a kertészeti alosztálya is, amelynek kapcsán vetített képekkel tartottak előadásokat a sertés, baromfi és galambtenyésztésről. Az alakulást kétszázterítékes társasvacsera követte.

Gazdaköri házszentelést tartott a marosvásárhelyi gazdakör a Deé György elnöklete alatt tartott gazdaköri közgyűlés kapcsán. A gazdakör a tavaly vásárolta székházat, és most avatta fel. Kívánjuk, hogy tartósan eredményes közhasznú tevékenységet fejtsen ki új otthonában a gazdakör.

A cukorrépaárak megállapítása ügyében febr. hó 21.-én az iparügyi miniszteriumban értekezlet volt, amely egy bizottságot küldött ki a répaárak megállapításának alapjául szolgáló cukorárakat befolyásoló tényezők megvizsgálására és a répaárakra való javaslatlételre. Tekintettel az alacsony cukorárakra, a répa-termelés rentabilitása érdekében a cukor fogyasztási adó egy részéről le kellene mondania az államnak. Enélkül a termelők kénytelenek lesznek vetésterületüket kb. 30 %-kal csökkenteni.

Erdélyi Kertészeti Egyesület alakult Kolozsváron. A mai súlyos gazdasági viszonyok a kertészeket is szervezkedésre készítettek és a hónapok óta folyó előkészítő munka után február hó 10.-én Kolozsváron az Erdélyi Gazdasági Egyletben élénk érdeklődés közepette megalakították a kertészek az Erdélyi Kertészeti Egyesületet, amelynek célja a kapcsolt területen élő kertészeknek egy társadalmi egyesületbe való tömörülése és közös érdekeiknek védelme. Romániában csak a közel multban kezdtek a kertészek országos jelleggel szervezkedni. Bukarestben működött egy helyi egyesület, mely kiterjesztette az egész országra a működését. Ehez csatlakozott a Temesvári Kertészeti Egyesület is az aradi és nagyváradi kertészek bevonásával. Most a fenti területek kivételével a kapcsolt területekre kiterjedő működési körrel alakult meg az Erdélyi Kertészeti Egyesület, mely alapszabályait a bukaresti és temesvári egyesületek alapszabályaival összhangba hozta. Az egyesület alapszabályainak elfogadása után a vezetőség megválasztására került a sor, amelynek rendjén diszelnökül megválasztották dr. Borza Sándor egyetemi tanárt, a kolozsvári botanikus kert igazgatóját. Elnöknek megválasztották Schultz Rezső, al-elnöknek Günther Kornél, titkároknak Török Bálint és Ullmann Ferenc, pénztárnoknak Szathmári Albert, ellenőröknek Berényi Lajos és Bannga Ferenc. Az újonnan alakult egyesületnek tagja lehet minden okleveles kertész és kertbarát. Az egyesületi tagdíj 120 lei, beírási díj 60 lei. Az egyesület ezután is felhívja az érdekelteket az egyesületi tagok sorába való belépésre.

Bejelentések a budapesti országos tenyésztő-, termény- és gépiállítástúra és vásárra. Az O. M. G. E. által március hó 22—26. napján Budapesten rendezendő országos tenyésztőkiállításra oly nagyszámban érkeztek bejelentések, hogy a bejelentett állatok a kiállítási telepen rendelkezésre álló összes istállókat teljesen megtöltik. Az elfogadott bejelentések szerint mintegy 800 drb. szarvasmarha, 1500 drb. sertés, 700 drb. juh, 600 drb. baromfi és 100 drb. házinyul kerül bemutatásra és eladásra. Az összes fontos fajtákat szép és nagy anyag fogja bemutatni a kiállításon, amelyen az összes ismert nevű jeles tenyésztetek résztvesznek. A tenyésztőkiállítás és vásár intézményének állandóan tapasztalható fejlődése igen örvendetes jelenség; az idén a csonka ország a legtöbb fajtból több tenyésztőállatot állít ki, mint amennyit a békeévekben az ország egész területéről felhoztak. Az idei országos tenyésztőállatvásárnál kedvezőbb és kényelmesebb tenyésztőbeszerzési lehetőséget valóban nem lehet találni, mert itt a legkiválóbb tenyésztetek anyagából egy helyen, minden külön költség és fáradság nélkül, tetszés szerint lehet válogatni. Nagyon tanulságosnak ígérkezik a gépiállítás is, amelyen a mezőgazdasági gépgyárak fogják bemutatni legjobb gyártmányaikat és újjonosságait. A tenyésztőkiállítással és vásárral kapcsolatban nemesített és egyéb vetőmagvakból, terményekből, tejtermékekben, facsémekből stb. is fognak különleges kiállítások rendezetni. A tenyésztőkiállításra való felutazást 50 százalékos utazási kedvezmény könnyíti meg; az ennek igénybevételehez szükséges igazolvány megküldését az Erdélyi Gazdasági Egylettől (Kolozsvár, Attila u. 10.) kell kérni. A romániai látogatók utazását vizumkedvezmény, továbbá díjmérséklés könnyíti meg.

Az állatexport nationalizálása. A földmivélségi miniszterium egy törvényjavaslaton dolgozik, amely szerint a jövőben csak román nemzetiségű, román állampolgár exportálhat élőállatot. Ezt követné az állatexport kontingentálása bizonyára messzebbmenő politikai okokból. A kivételi engedélyeknek a kisebbségektől és a külföldi exportőröktől való megvonása a hitelviszonyokat ismét károsan fogja befolyásolni.

A Hangya Szövetkezetek Központja április hó 12.-én tartja VIII. évi rendes közgyűlését Nagyenyeden.

GAZDÁK FIGYELMÉBE

Ajánlunk prima minőségű arankamentes és államilag olomzárolt
Lóheremagot 100 kg ab cluji állomás L 6300
Lucernamagot " " " " " " " " " " " " L 8500
Szarvaskerepet (Lotus corniculatus) L 4500
Nagyobb rendelésnél árendeményt nyújtunk.
Ugyiszintén elvállalunk megállapított díjért arankamentesítés végett lóhere és lucernamagot, melyet a Mágnes gépeinken teljesen arankamentessé tesszük és államilag olomzároltatjuk. Kérjük hozzánk bizalommal fordulni.

Banca Centrala Gabona osztálya
Cluj, Str. Regina Maria No. 3.

140

PIAC.

Termény piaci jelentések.

A búzában a kínálat némileg szünetel, az árak emelkedőben vannak. Az ára 900—925 L. 100 kg.-ként. A tavaszi buza vetőmag 950—1100 L. minőség szerint. — A kukuricában a szilárdulás tovább tart. Ára Kolozsváron 630—640 L. 100 kg.-ként. A nemesített vetőmag ára 30—40 %-kal magasabb a napi piaci árnál.

Székelyudvarhelyen a buza: 140—150, rozs: 115—120, árpa: 105—110, zab: 60—65, tengeri: 90—92, burgonya: 24—26 leu vékánként.

Mütrágyaárak. Tájékoztatásul közöljük a mai mütrágya árakat. A mésznitrogén 100 kg.-ként zsákkal 800 lei, bádogdobozzal 850 lei, a 16%-os szuperfoszfát 100 kg.-ként 368 lei, a 18%-os 414 lei. Vagontételben való rendelés esetén az árak ab leadó, egyébként ab feladó állomás értendők. Az árut 6 illetve 9 hónapi hitelre adják a gyárak. Az első 30 nap kamatmentes. Vagontételnél 60 nap kamatmentes. Az előlegezett érték után a többi hónapokban havi másfél % kamat fizetendő. — Aki az E. G. E. útján rendeli meg szükségletét, az együletet és így önmagát is támogatja.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA; szavanként 4 lei
Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Kanadai zászlós zab bőven termő 1000 L. Selectált, válogatott, hosszú szakálú olasz seprő cirok mag 15 L. Hatvani nemesített zárttoku kék mák 75 L., Cukor cirok 30 L., Szója Bab 30 L. *Probaska Hugo Gazdasága Delta—Timis.* 126

Marosvásárhely közelében levő ca 400 holdas birtokra egy régebbi praxisal bíró magyar kiscsaládu gazdaság minden ágában jártas intéző, vagy idősebb ispán kerestetik. Referen-

ciák szükségesek bizonyítványokkal. Irásbeli jelentkezések „Be csületes” jelige Lepage könyvkereskedés. 136

Olcsó gyümölcsfák. Nagyenyedi „Transilvania” faiskola lerakata Cluj, Cal. Decebal (vált Rudolf-út) Nr. 22. Magas, közép és alacsony törzsbű, Legjobb nyári, őszi és téli alma, körte, barack, szilva cseresznye fajok 50 leitől 75 leig. Kapthatók bor, csemege és lugas szőlő oltványok 5'50—10 leig. Berényi Lajos kertész. 137

Szőlőoltványokat, Alanyvesszőket

elismert elsőrendű minőségben szállítanak.

Ambrosi Fischer
és Társai

Faiskolák és szőlőoltványtelepek részv.-társ.
Alud—Nagyenyed. Répes árjegyzék díjtalan.

83

Tractor tulajdonosok figyelmébe!

Hosszu kísérletezés után sikerült az általam képviselt — a regát egyik legnagyobb olajgyárának — nemcsak a tractorok műszaki kivánalmainak megfelelő, de minden tekintetben gazdaságos üzemet biztosító belföldön gyártott

speciális tractor-olajat

előállítani s így nem kell többé amerikai olajat használni, ami tudvaleg importja révén igen drága olaj.

Ezen speciális olajat „AUTOMOBILIA” néven hozom forgalomba az amerikai olajnál lényegesen olcsóbb áron, teljes felelősség mellett — kg.-ként 28 leiert — eredeti cca. 15 klgr. kölcsön hordókban szállítom.

A 16 olaj a tractor tartosságát, a munka folytonosságát s így az olcsó szántást biztosítja!

Balog Lajos Oradea, Boulevardul Regele Ferdinand 2.

135

„AMBROSI”**szőlőoltványtelep****MEDIAȘ-MEDGYES**

1898 óta szállít elsőrangú szőlőoltványokat és amerikai alanyvesszőket.

Árjegyzék ingyen.

97

Az erdélyi szász gazda már évtizedek óta ismeri és sikerrel használja a

Purator

törv. védett barommosó-szappant

Használat előtt.

mert tudja, hogy ez az egyedüli és legmegbízhatóbb eszköz háziállataink telveinek alapos kiirtására. — A tény, hogy 50 év óta a legjobb bevezettségnek örvend, bizonyítja, hogy nem holmi szédelő cikkekről van szó. —

Használat után.

Mily gyakran ajánlanak értéketlen árucikkeket drága árak mellett. — Mily nagyértékű evvel szemben a barmokat „PURATOR”-ral tisztán tartani, miután ezek hizását csakis az ilyen eljárással érhetjük el.

Kapható minden gyarmatárú-kereskedésben, drogeriákban és gyógyszerterekben, ha nem, a készítőnél:

Meltzer Gusztáv szappangyára Sibiu—Nagyszeben.

Ingeny

küldöm **szőlőoltvány** árjegyzékemet mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti utmutatómat.

Cím: J. SZÜCS szőlőtelep 23. DIOSIG, Jud. Bihar. 95

Viszonteladók magas jutalék mellett kerestetnek.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázó-szerkezettel, dupla soros golyóscsapágyakkal, acélrárával, benzín-petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz-hengerszékek, szik-szíták, kombinált koptató-és tisztítógépek, daratisztítók stb.**malomátalakítások, Dieselmotorok** ompressoros és kompressor nélküli kivitelben.**Cormick-International**

petroleum-traktor 3 vasú ekével.

Hosszu Isjárati fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. Budapest romániai képviselete.

Cluj—Kolozsvar, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

Holozsvár Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs. Cluj-Holozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.Fiókjai: Nagyvárad, Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. **Affiliált intézetek:** Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagynyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz. — Engedelgyezett devizahely. — Áruraktárral a vasú mellett.

3805

MAGVAK

EREDETI ERFURTI IMPORT

Garantált fajtisza és csiraképes **zöldség- és vörösmagvak.**Arankamentes, államilag leplombált **lucerna és vörös lóheremagvak.****Fü- és lóheremagvak** állandó rétek és legelők bevetéséhez.**Fümagkeverékek** park- és kert-pázsilhoz.Eredeti észak-németországi és legjobb belföldi **takarmányrépa-magvak.****Mútrágya, mész-nitrogén, 40 százalékos kálitrágyaszó, szuperfoszfát.**

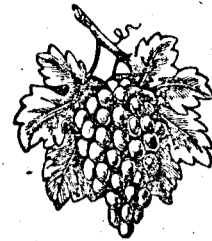
Kertművelési és méhészeti szerszámok, állat-ápolási cikkek.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Árucarnoka Sibiu-Nagyszeben

Sürgőnycím: VERKAUFSHALLE, SIBIU — Telefonszám: 200.

134

Ingeny árjegyzék!

**Szőlő-
termelők!**

Felhívom az összes szőlőbirtokosok és az összes szőlőtermelők nagybecsű figyelmét, hogy akik legjobb „Érmelléki” nemesített bor- és csemegegyökerező szőlőoltványokat akarnak ültetni, azoknak ingyen és bérmentve küldöm meg nagyterjedelmű képes árjegyzékemet, mert telepeimen csakis a legjobb, legkiválóbb és legbővebb termő vllághírű „Érmelléki” nemesített bor és csemege fajtákat a legjutányosabb árban bocsájtom vevő felelme rendelkezésére. Egyben viszont-eladókat keresek magas jutalék mellett.

Cím:

123

Kágyi Szabó István

első nagyváradai szőlőoltvány-telep tulajdonos

Oradea-N.-Várad Parcul Carmen Sylva 12.

CUKORRÉPA-TERMELŐK

nélkülözhetetlen műtrágyaszere a

Mész-nitrogén19—20% nitrogén- és 50—60% mész-tartalommal.
16—18%-os Superphosphat — 40—42%-os Kálisó.**Magas termésátlag, jó minőség, valamint a répa által kizsárolt termőföld feljavítása csak e műtrágyák aránylagos alkalmazása mellett érhető el.****Sikeres gyomirtó! Porhanyítja a talajt!****Elpusztítja az élősdieket.****„Nitrogén” Mútrágya- és
Vegyipar r.-t.**

Dicsőszentmárton.

Ingyenes műtrágyázási tanácsadó hely.

117